

KD eduskuntaryhmä lausunto lakivaliokunnalle asiassa: HE 231/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikoslain ja valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Teema: Kansanedustajan rikosoikeudelliseen vastuuseen liittyvät kysymykset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lainsäädäntömuutoksia, joiden tekemistä edellyttää direktiivi unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin. Ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla lainsäädäntö muutettaisiin vastaamaan direktiivin vaatimuksia. Esityksessä todetun mukaisesti unionin taloudellisiin etuihin kohdistuviin petoksiin ja muihin unionin taloudellisiin etuihin liittyviin rikoksiin liittyvän rikoslainsäädännön lähentäminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä saattaa jossakin määrin edesauttaa jäsenvaltioiden ja myös Suomen viranomaisten mahdollisuuksia estää ja selvittää sellaisia direktiivin mukaisia rikoksia, joiden osalta tarvitaan rajat ylittävää yhteistyötä.

Osana esitystä rikoslain 40 luvun 7 §:än ehdotetaan direktiivin 4 artiklan 3 ja 4 kohdan velvoitteiden johdosta lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka perusteella virka-aseman väärinkäyttämisestä voitaisiin tuomita myös kansanedustaja säännöksessä tarkoitettujen edellytysten täytyessä. Virka-aseman väärinkäyttämistä koskevaa rangaistussäännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että säännös soveltuisi myös kansanedustajaan silloin, kun tämän tehtävänä on varojen tai muun omaisuuden hallinnointi, jos kansanedustaja tässä tehtävässään omaisuuden oikean käyttötarkoituksen vastaisesti varaa, osoittaa, maksaa tai käyttää tällaista omaisuutta tiettyyn tarkoitukseen ja näin vahingoittaa tai yrittää vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Esityksessä todetaan muun muassa, että varojen tai omaisuuden tiettyyn tarkoitukseen varaamisen, osoittamisen, maksamisen ja käyttämisen voidaan ajatella tyypillisesti tapahtuvan ajallisesti tässä järjestyksessä ja ehdotetun momentin kohtien kuvaavan tyypillisesti toiminnan eri vaiheita, vaikka mahdollista on myös, että toiminta samanaikaisesti täyttää useampiakin kohdissa tarkoitetuista toimista. Olennaista on, että ehdotetun tunnusmerkistön täyttymiseen riittäisi toimiminen yhdelläkin näistä tavoista.

KD eduskuntaryhmä suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti tavoitteisiin, jotka muutoksella pyritään saavuttamaan. Katsomme kuitenkin, että esitettyyn sääntelyyn sisältyy mahdollisesti edelleen kielellistä vaikeaselkoisuutta sekä sisällöllistä epäselvyyttä, mistä esimerkkinä muun muassa säännöksessä käytetyt termit ”varaaminen” ja ”osoittaminen”. Valiokuntakäsittelyssä ja siinä suoritetuissa kuulemisissa tulee varmistaa, että ehdotettu sääntely täyttää laillisuusperiaatteen edellytykset muun muassa sääntelyn ennakoitavuuden ja selkeyden näkökulmasta. Emme näin ollen pidä perusteltuna muodostaa lopullista kantaa käsittelyn ollessa vielä kesken, vaan vasta valiokuntakäsittelyn yhteydessä.

Helsingissä 10.1.2019

Peter Östman

KD eduskuntaryhmän puheenjohtaja